

Postup SZZ

Průběh SZZ z předmětů Fyzická antropologie a Sociokulturní antropologie bude následující

1. Student si vylosuje otázku.
2. Následně se s dozorem usadí do tiché místnosti (pracovna doktorandů vedle Bp1) a má 20 minut na písemnou přípravu.
3. Po 20 minutách (a případném prostoji po předchozím studentovi) představí komisi svoje řešení otázky/tématu s využitím své písemné přípravy; očekává se, že student **samostatně pojedná** téma a představí je v uceleném projevu. Vzhledem k obsažnosti otázky/tématu se předpokládá 5-10 minut dlouhý projev.
4. Členové komise kladou doplňujícími dotazy k tématu, na které student odpoví.
5. V neveřejném jednání komise rozhodne o výsledku diskusí a konfrontací s požadovanými odpověďmi.

NMgr_Biologická_A_Seznam

Číslo	Kód otázky	Název tématu
1	MA-BIO-01	Řád Primates: charakteristika a hlavní evoluční trendy
2	MA-BIO-02	Člověk jako savec a primát
3	MA-BIO-03	Specifika a inovace lidské biologie a chování oproti jiným primátům
4	MA-BIO-04	Slepé uličky evoluce, negativní důsledky specificky lidských biologických adaptací
5	MA-BIO-05	Evoluce homininů před vznikem Homo
6	MA-BIO-06	Vznik a šíření člověka po Zemi
7	MA-BIO-07	Homo sapiens <i>sensu lato</i> a jeho formy a evoluce: moderní lidé, neandrtálci a denisované
8	MA-BIO-08	Metody studia evoluce člověka
9	MA-BIO-09	Historické přístupy k variabilitě člověka, rasové teorie
10	MA-BIO-10	Vznik a příčiny genetické variability člověka
11	MA-BIO-11	Systém lidských adaptací a vztah variability a adaptability
12	MA-BIO-12	Tvarová a velikostní variabilita současných lidských populací
13	MA-BIO-13	Adaptace člověka na fyzikální faktory prostředí
14	MA-BIO-14	Adaptace člověka na biologické faktory prostředí
15	MA-BIO-15	Potravní adaptace člověka, fyziologie, ekologie, etnografie a bioarcheologie
16	MA-BIO-16	Člověk v civilizaci: moderní výzvy paleolitickým adaptacím
17	MA-BIO-17	Přehled lidské ontogeneze (resp. životní historie) a její evoluční interpretace, specifika člověka
18	MA-BIO-18	Prenatální vývoj člověka, selekce a prenatální programování
19	MA-BIO-19	Postnatální vývoj člověka a vývojové adaptace
20	MA-BIO-20	Lidská růstová křivka a růstové modely
21	MA-BIO-21	Hierarchický systém pohlavní příslušnosti a biologické dispozice pohlaví
22	MA-BIO-22	Sexuální dimorfismus člověka v tělesných vlastnostech a chování
23	MA-BIO-23	Teoretické, organizační a etické aspekty studia lidského skeletu
24	MA-BIO-24	Osteologické přístupy k individuálním skeletům a hromadným/smíšeným kosterním nálezům
25	MA-BIO-25	Studium zubů v paleoantropologii a bioarcheologii: cíle, přístupy, výsledky
26	MA-BIO-26	Forenzní tafonomie
27	MA-BIO-27	Forenzní osteologie, odhad populační afinity, pohlaví a dožitého věku
28	MA-BIO-28	Identifikace obecně a identifikace osob ve forenzní antropologii
29	MA-BIO-29	Forenzní traumatologie, určení příčiny smrti
30	MA-BIO-30	Ergonomie člověka: přehled metod a uplatnění

NMgr_Biologická_A_Popis

Číslo	Kód otázky	Název tématu	Adekvátní odpověď by měla zahrnovat	Předměty pokrývající téma
1	MA-BIO-01	Řád Primates: charakteristika a hlavní evoluční trendy	Student specifikuje řád Primates a jeho základní vlastnosti z hlediska morfologie, ekologie, životní historie, chování. Popíše rozdíly mezi poloopicemi a vyššími primáty, a rozdíly mezi opicemi a lidoopy v uvedených aspektech. Vysvětlí specializace vyšších primátů, například hulmanovitých opic.	Bi4290
2	MA-BIO-02	Člověk jako savec a primát	Student zařadí člověka do systému živočichů. Dále rozebere skupinu lidoopů a jejich základní charakteristiky z hlediska morfologie, ekologie, životní historie, chování, základní podobnosti a rozdíly mezi velkými lidoopy a člověkem. Rozebere genetické, fyziologické a neurologické rozdíly a podobnosti mezi velkými lidoopy a člověkem.	Bi4290
3	MA-BIO-03	Specifika a inovace lidské biologie a chování oproti jiným primátům	Student popíše nejvýraznější biologické rozdíly člověka oproti ostatním primátům/lidoopům. Vysvětlí téma kultury u lidoopů a čím se podobají a liší od člověka. Uvede stručný přehled evoluce homininů v kontextu vývoje jejich materiální kultury. Sumarizuje prostředky studia rozvoje kultury a sociální struktury pravěkých populací a místo (rolí) kamenných nástrojů v tomto studiu, vč. jejich omezení.	Bi4290, Bi8610, Bi8691, Bi8130
4	MA-BIO-04	Slepé uličky evoluce, negativní důsledky specificky lidských biologických adaptací	Student představí evoluci homininů jako proces zahrnující nejen přímou linii ke člověku, ale jako strom se slepými větvemi (Proč nejsou ardiopitéci v přímé linii směřující k člověku? Rozdíl mezi bipedií a bipedalitou.) a evolučními jizvami. Důsledky rychlé evoluce bipedální lokomoce z hlediska reprodukce člověka. Příklady evolučních jizev u člověka a jejich vysvětlení.	Bi4290, Bi8610, Bi8691, Bi7861
5	MA-BIO-05	Evoluce homininů před vznikem Homo	Vznik homininů a jejich miocénní předchůdci. Evoluce archaických homininů a jejich základní taxonomické a ekologické charakteristiky. Vznik a evoluce bipedální archaických australopitéků jejich základní morfologické a ekologicko-etologické charakteristiky.	Bi8610, Bi8150
6	MA-BIO-06	Vznik a šíření člověka po Zemi	Student pojedná téma kolonizace světa a její základní etapy. Rozebere evoluci Homo sapiens a její roli v osídlování světa. Popíše kolonizaci Evropy anatomicky moderním člověkem a specifické rysy kolonizace Austrálie a Ameriky.	Bi8610, Bi8150, Bi8611, Bi7851

NMgr_Biologická_A_Popis

7	MA-BIO-07	Homo sapiens <i>sensu lato</i> a jeho formy a evoluce: moderní lidé, neandrtálci a denisované	Student vysvětlí dnešní představy o vzniku Homo sapiens a formování archaického Homo sapiens, popíše etapa pokročilého archaického Homo sapiens (Homo heidelbergensis) a vznik moderních forem Homo sapiens. Popíše rozdíly a interakce mezi anatomicky moderními lidmi, neandertálci a denisovany z hlediska geografie, chování, sociální struktury a paleogenetiky.	Bi8610, Bi8150, Bi6290
8	MA-BIO-08	Metody studia evoluce člověka	Student popíše proces hodnocení fosilních nálezů z hlediska morfologie a tafonomie. Shrne základní metody datování: relativní datování a biostratigrafie, absolutní datování metody C14, termoluminiscence, OSL. Vysvětlí význam paleoekologie a paleobiogeografie, paleogenetiky a paleoproteomiky pro studium evoluce rodu Homo a její nejdůležitější objevy.	Bi8610, Bi8150
9	MA-BIO-09	Historické přístupy k variabilitě člověka, rasové teorie	Student popíše historické přístupy k uchopení lidské mezipopulační i vnitropopulační variability zahrnující antickou a evropskou středověkou tradici, vznik vědeckého rasismu i jeho odmítnutí a současný pohled na lidskou mezipopulační variabilitu.	Bi8260, Bi7851
10	MA-BIO-10	Vznik a příčiny genetické variability člověka	Student vysvětlí genetickou podstatu variability člověka a náhodné a nenáhodné mechanismy, které tuto variabilitu ovlivňují na individuální i populační úrovni.	Bi8260, Bi8150
11	MA-BIO-11	Systém lidských adaptací a vztah variability a adaptability	Systém lidských adaptací evoluční, ontogenetické, tělesné a sociokulturní. Student popíše podstatu adaptací ve smyslu působící úrovně (individuální/populační), fixace (geneticky fixovaná, dočasná) a časové škály (dlouhodobé, střednědobé, krátkodobé), uvede příklady adaptací. Vztah variability tělesných znaků k adaptabilitě člověka.	Bi8260, Bi8150
12	MA-BIO-12	Tvarová a velikostní variabilita současných lidských populací	Student vysvětlí variabilitu velikostních a tvarových parametrů lidského těla, popíše například hlavní znaky variability ve výšce postavy a hmotnosti u světových populací, zasadí do tohoto kontextu českou populaci a bude se také zabývat změnami tělesných parametrů středoevropské populace v minulosti.	Bi8260
13	MA-BIO-13	Adaptace člověka na fyzikální faktory prostředí	Student se bude věnovat polymorfismům, které vznikly jako adaptace na míru slunečního záření, teplo, chlad a život ve vysokohorském prostředí.	Bi8260

NMgr_Biologická_A_Popis

14	MA-BIO-14	Adaptace člověka na biologické faktory prostředí	Studující se ve své odpovědi zaměří na lidské polymorfismy, které vznikly jako adaptace na působení biologických faktorů prostředí – v tomto případě především na systémy krevních skupin (např. systém ABO a s ním související polymorfismy, Rh systém a další), varianty hemoglobinu a další krevní proteiny. U každého z těchto polymorfismů student vysvětlí jeho genetickou podstatu, fenotypové projevy a navrhne možné adaptační vysvětlení jeho existence.	Bi8260
15	MA-BIO-15	Potravní adaptace člověka, fyziologie, ekologie, etnografie a bioarcheologie	Studující představí problematiku výživy člověka a její evoluční, ontogenetickou a geografickou variabilitu. Věnovat se bude také lidským biologickým a kulturním adaptacím na zdroje potravy a zdůrazní flexibilitu potravních strategií. Rozvede téma rekonstrukce stravy a bioarcheologii: možnosti a metody rekonstrukce stravy lidí minulých populací na základě skeletu a zubů (např. zubní mikroabrazie, analýza stabilních izotopů nebo patologické jevy související se stravou: rostlinná vs. masová strava, mořská vs. suchozemská strava a kojení/odstavení, anémie, kurděje).	Bi8260, Bi8612
16	MA-BIO-16	Člověk v civilizaci: moderní výzvy paleolitickým adaptacím	Studující se zaměří na proměny životního prostředí a způsobu života člověka v souvislosti s industrializačními a modernizačními procesy probíhajícími od průmyslové revoluce. V odpovědi se bude věnovat dopadům těchto změn na lidské tělo, jeho zdraví i společnost.	Bi8260
17	MA-BIO-17	Přehled lidské ontogeneze (resp. životní historie) a její evoluční interpretace, specifika člověka	Student rozdělí lidský život od početí do smrti na jednotlivé fáze prenatální a postnatální, specifikuje jejich časový rozsah, vysvětlí jejich evoluční význam a zaměří se zejména na specifika lidské ontogeneze a její odlišnosti vůči ostatním primátům.	Bi8691
18	MA-BIO-18	Prenatální vývoj člověka, selekce a prenatální programování	Student rozliší fáze prenatálního vývoje a uvede stručně hlavní procesy v nich probíhající. Zaměří se na období, ve kterých na vyvíjející se organismus působí nejvíce vlivy zevních podmínek a ovlivňují (a) selekci (prenatální ztráty) a nastavení přeživších do budoucna (programování). Uvede míru prenatální selekce a její časovou strukturu (pyramida), téma teratogeneze s příklady. Specifikuje mechanismy epigenetického nastavení organismu.	Bi8691, VLET0311p

NMgr_Biologická_A_Popis

19	MA-BIO-19	Postnatální vývoj člověka a vývojové adaptace	Student rozliší postnatální fáze vývoje a růstu a zaměří se na interakce zevních podmínek v průběhu dětství a dospívání s růstem a vývojem: vliv nutriční, zátěže, stresu a celkově faktorů prostředí na vývoj motoriky, imunitního systému, kognice a socializaci v časném postnatálním období i později. Ústřední role hormonů při interakci časování. Specifikuje kritické fáze a jejich problémy (např. odstav, nástup do školy, puberta).	Bi8691
20	MA-BIO-20	Lidská růstová křivka a růstové modely	Studující popíše koncept grafického hodnocení růstu, tvar obecné růstové křivky a fyziologický podklad regulace jednotlivých komponent růstové křivky/růstu jedince. Zhodnotí význam individuálního hodnocení růstu a variability dosahování vývojových milníků.	Bi8691
21	MA-BIO-21	Hierarchický systém pohlavní příslušnosti a biologické dispozice pohlaví	Studující vysvětlí termíny primární determinace pohlaví a pohlavně specifická diferenciací tkání. Popíše jednotlivé úrovně pohlaví člověka v systému hierarchické pohlavní příslušnosti u člověka a jejich vzájemné souvislosti, zejména ve vztahu s genderem a z hlediska poruch jejich shody.	Bi7861
22	MA-BIO-22	Sexuální dimorfismus člověka v tělesných vlastnostech a chování	Studující vysvětlí pojmy pohlavní diferenciací a sexuální dimorfismus. Uvede hlavní faktory ovlivňující vznik sexuálního dimorfismu v průběhu ontogeneze, rozliší primární a sekundární pohlavní znaky, popíše rozdíl mezi meiózou u mužů a u žen, vyjmenuje rozdíly mezi pohlavími dané prenatálně, mezipohlavní rozdíly, které jsou vytvořeny již při narození a rozebere pohlavní rozdíly v dětství a dospívání, vysvětlí pojem pohlavní bimaturationismus. Problematika odhadu pohlaví v bioarcheologii.	Bi7861, Bi8612, Bi8150
23	MA-BIO-23	Teoretické, organizační a etické aspekty studia lidského skeletu	Student ozřejmí povahu práce s kosterními nálezy z hlediska organizace a institucionálního zajištění (exkavace, výzkum a analýzy, publikace, muzealizace) a posloupnosti procesů. Měl by se věnovat také etické odpovědnosti při práci s lidskými pozůstatky a aktuálním vývojem v tomto ohledu ve světě (repatriace, pohřeb a informovaný souhlas aj.) a uvést příklady těchto situací.	Bi8612, Bi7352

NMgr_Biologická_A_Popis

24	MA-BIO-24	a	Osteologické přístupy k individuálním skeletům a hromadným/smíšeným kosterním nálezům	Student by měl vysvětlit odlišnosti osteologických přístupů užívaných pro skelety z samostatných individuálních pohřbů od přístupů používaných ke studiu smíšených pohřbů (MNI, vizuální párování, prostorovou analýzu, osteometrické třídění a DNA). Měl by přitom zdůraznit odlišnosti při přiřazování konkrétních charakteristik (věk, pohlaví, velikost těla) jedincům v těchto dvou odlišných kontextech. Může zmínit problémy nesprávné interpretace dvojitých pohřbů. Rozebere rozdíl mezi dlouhodobým (regulérní pohřebiště) a epizodickým používáním (masové hroby, epidemie nebo války) a tím, jak lze tyto kontexty identifikovat na kostech (stopy násilí na kostech, specifické polohy těl aj.).	Bi8612,
Bi7352
25	MA-BIO-25		Studium zubů v paleoantropologii a bioarcheologii: cíle, přístupy, výsledky	Studující popíše specifické znaky zubů ve srovnání s kostí a vysvětlí význam studia zubů a chrupu při zpracovávání nálezů v různých oblastech antropologie. Odpověď by měla zahrnovat popis morfologie a histologie lidských zubů v kontextu fylogenetických a ontogenetických změn a poskytnout přehled neinvazivních i invazivních (destruktivních) metodik spojených s analýzou odontologického materiálu při praktických aplikacích v komparativní osteologii, paleoantropologii, bioarcheologii a forenzní antropologii. Odpověď by měla zahrnovat využití zubů pro studium dožitého věku, zdravotního stavu, stravy, migrací, kulturního užití chrupu aj.	Bi8612,
Bi7352,
Bi8610
26	MA-BIO-26	Forenzní tafonomie		Studující vysvětlí základní metody forenzní archeologie používané při vyhledávání, dokumentaci a vyzvedávání lidských kosterních pozůstatků i jejich případném odkryvu. Zaměří se také na posmrtné změny lidského těla a tafonomické faktory a jejich možný vliv na podobu kosterního nálezu.	Bi7352
27	MA-BIO-27		Forenzní osteologie, odhad populační afinity, pohlaví a dožitého věku	Studující popíše základní metody pro odhad skupinových vlastností člověk z kostry. Zaměří se především na metody vhodné pro analýzu recentních, a tedy forenzně relevantních nálezů. Vysvětlí princip fungování těchto metod, postup jejich použití a upozorní také na jejich hlavní omezení.	Bi7352
28	MA-BIO-28		Identifikace obecně a identifikace osob ve forenzní antropologii	Obsahem odpovědi bude představení metod skupinové a individuální identifikace člověka. Budou popsány specifika postupů používaných při identifikaci kosterního nálezu i živého člověka, například na záznamu. V rámci své odpovědi se studující zaměří také na přesnou definici pojmů individuální a skupinová identifikace, rekonstrukce a verifikace.	Bi7352

NMgr_Biologická_A_Popis

29	MA-BIO-29	Forezní traumatologie, určení příčiny smrti	Studující představí hlavní typy poranění kosterní soustavy, zaměří se především na variabilitu v podobě poranění s ohledem na mechanismus jeho vzniku a časový vztah ke smrti.	Bi7352
30	MA-BIO-30	Ergonomie člověka: přehled metod a uplatnění	Odpověď by měla obsahovat vymezení ergonomie jako aplikované vědní disciplíny, popis tradičních a pokročilých metod (z oblasti fyzické i sociální antropologie) a využití praktických výstupů.	Bi9100

NMgr_Sociokulturní_A_Seznam

Číslo	Kód otázky	Název tématu
1	MA-SOC-01	Sociální a kulturní antropologie, vymezení pojmu a historický vývoj
2	MA-SOC-02	Antropologie a archeologie, formování archeologického záznamu, archeologická kultura
3	MA-SOC-03	Subsistenční strategie lidských společností
4	MA-SOC-04	Obchod, směna, ekonomika
5	MA-SOC-05	Jazyk, písmo a kultura
6	MA-SOC-06	Náboženství, rituály, umění
7	MA-SOC-07	Sňatek a manželství, kulturní diverzita vztahů muže a ženy
8	MA-SOC-08	Incestní tabu – historické a současné přístupy
9	MA-SOC-09	Výběr partnera u člověka
10	MA-SOC-10	Etnicita a etnické složení v současné střední Evropě
11	MA-SOC-11	Etnicita, kmeny, konflikty a válka
12	MA-SOC-12	Teorie životní historie člověka, transgenerační model a koncept biokulturní reprodukce
13	MA-SOC-13	Demografie a struktura obyvatelstva od prehistorie do dneška
14	MA-SOC-14	Dlouhověkost člověka, stárnutí a demografické proměny dnešní společnosti
15	MA-SOC-15	Osteologický paradox v bioarcheologii, demografie „mrtvé populace“
16	MA-SOC-16	Dětství v historii a prehistorii a problematika vztahu kalendářního a biologického věku
17	MA-SOC-17	Problematika pohlaví a genderu v bioarcheologii a současné společnosti
18	MA-SOC-18	Migrace a integrace v prehistorii, historii a dnes, antropologické přístupy
19	MA-SOC-19	Vztah klimatických změn a lidské kultury v prehistorii a historii
20	MA-SOC-20	Infekční choroby a epidemie v dějinách a v současnosti
21	MA-SOC-21	Civilizační choroby a jiné negativní aspekty civilizačního procesu
22	MA-SOC-22	Kultura, prostor a čas – lidské obydlí a sídliště
23	MA-SOC-23	Nejstarší pohřby a pohřební ritus v paleolitu
24	MA-SOC-24	Pohřební ritus v neolitu a eneolitu na našem území
25	MA-SOC-25	Proměny převládajícího pohřebního ritu v době bronzové
26	MA-SOC-26	Pohřební ritus v době železné ve střední Evropě
27	MA-SOC-27	Změny pohřebního ritu v době římské a stěhování národů na našem území
28	MA-SOC-28	Pohřební ritus ve středověku ve střední Evropě
29	MA-SOC-29	Pohřební ritus v novověku ve střední Evropě
30	MA-SOC-30	Zvláštnosti pohřebního ritu v evropském kontextu

NMgr_Sociokulturní_A_Popis

Číslo	Kód otázky	Název tématu	Adekvátní odpověď by měla zahrnovat	Předměty pokrývající téma
1	MA-SOC-01	Sociální a kulturní antropologie, vymezení pojmu a historický vývoj	Studující definuje pojem sociální a kulturní antropologie, jeho pojetí, zaměření, předmět a metody studia. Uvede základní antropologické disciplíny (předmět výzkumu, metody a příklady). Na modelu obecné antropologie stručně definuje současné pojetí antropologie a vysvětlí základní pojmy holismus, komparace a interdisciplinarita v antropologii.	Bi8611, Bi7851
2	MA-SOC-02	Antropologie a archeologie, formování archeologického záznamu, archeologická kultura	Student rozebere koncepci antropologie jako obecné a zastřešující disciplíny o biokulturní podstatě člověka a její vztah k archeologii co by vědě o minulosti v dlouhé časové perspektivě. Vysvětlí koncepci behaviorální archeologie, problematiku zacházení s odpadem a archeologizace. Vysvětlí pojem archeologická kultura - vznik a vývoj definic, klasifikační a interpretační roli a archeologickou kulturu pohledem archeogenetiky.	Bi8611
3	MA-SOC-03	Subsistenční strategie lidských společností	Studující stručně představí základní subsistenční strategie člověka z hlediska forem používané technologie, rozdílů ve velikosti skupin a jejich uspořádání, typu příbuzenství, pohlavních rolí a významu symbolické kultury (náboženství, politické uspořádání, ekonomické chování ad.)	Bi8611, Bi8610
4	MA-SOC-04	Obchod, směna, ekonomika	Studující charakterizuje ekonomické vztahy ve společnosti ve vztahu k ekosystému, symbolickému chování a vzniku sociální nerovnosti. Definuje základní ekonomické systémy založené na směně, darování a reciprocitě. Jasně definuje významné socioekonomické směnné systémy (kula, potlač, dluh) z funkcionalistické a symbolické perspektivy.	Bi8611
5	MA-SOC-05	Jazyk, písmo a kultura	Studující charakterizuje roli jazyka z lingvisticko-antropologické perspektivy, vztah jazyka a myšlení a jeho sociální/kulturní normativní funkci. Dále se zaměří na funkci jazyka jako formy komunikace, k čemu jazyk slouží a jaká je jeho evoluční a adaptační funkce. Charakteristika písma jako formy komunikace a symbolického znakového systému. Původ písma a jeho první použití, vliv písma na rozvoj kultury.	Bi8611

NMgr_Sociokulturní_A_Popis

6	MA-SOC-06	Náboženství, rituály, umění	<p>Studující stručně definuje pojmy rituál, magie, čarodějnictví a kouzelnictví. Charakterizuje jakou roli hrají rituály ve společnosti, včetně formy komunikace pomocí symbolického chování. Popíše jakou roli má ve společnosti náboženství, rozdíl mezi sakrálním a profánním. Stručně popíše přechodový rituál a jeho jednotlivé fáze. Zmíní roli tzv. tajných společností.</p>	Bi8611, Bi8690, Bi8610
7	MA-SOC-07	Sňatek a manželství, kulturní diverzita vztahů muže a ženy	<p>Studující definuje funkce sociálních institucí domácnost, rodina a manželství pro zajištění organizace člověka do skupin a nadindividuálních celků. Specifikuje společné rysy a rozdíly, jejich vzájemné souvislosti. Popíše podstatu a formy manželství, sňatková pravidla a variabilitu v jeho uzavírání a rozvodu v různých společnostech.</p>	Bi7861
8	MA-SOC-08	Incestní tabu – historické a současné přístupy	<p>Studující definuje pojmy exogamie, endogamie a incestní tabu. Uvede základní sňatková a příbuzenská pravidla výběru manželského partnera a vysvětlí, jak chápou různé kultury míru příbuzenstva, od které se již tabu incestu uplatňuje. Popíše ontogenetický původ incestního tabu a vysvětlí princip Westermarckova efektu s empirickými důkazy, které bývají považovány za doklad jeho platnosti.</p>	Bi7861
9	MA-SOC-09	Výběr partnera u člověka	<p>Studující popíše princip teorie pohlavního výběru (selektce intrasexuální a intersexuální) a rodičovské investice. Vysvětlí rozdíl mezi pojmy „pohlavní výběr“ a „výběr partnera“. Shrne důsledky pohlavního výběru pro vlastnosti samců a samic. Rozliší pojmy assortativní a disortativní párování a popíše specifickou situaci pohlavního výběru u člověka. Popíše mužské a ženské strategie výběru partnera a pohlavní rozdíly v preferencích s ohledem na podmínky. Vysvětlí sociokulturní souvislosti a vliv kultury a kulturních norem na sexualitu a výběr partnera.</p>	Bi7861
10	MA-SOC-10	Etnicita a etnické složení v současné střední Evropě	<p>Studující stručně charakterizuje pojmy identita, alter, etnicita. Dále se zaměří na etnické složení střední Evropy ve vztahu k sídelním a ekonomickým strategiím.</p>	Bi7851

NMgr_Sociokulturní_A_Popis

11	MA-SOC-11	Etnicita, kmeny, konflikty a válka	Studující vysvětlí sociální kohezi u předstátních a státních společností (tlupy, kmeny, náčelnictví, státy). Zaměří se na definici konfliktů z biosociální perspektivy. Definuje pojem agresivita, altruismus a příbuzenský výběr. Dále stručně charakterizuje antropologické pojetí války a konfliktů z pohledu symbolické a ekologické antropologie, válka jako forma adaptace.	Bi7851
12	MA-SOC-12	Teorie životní historie člověka, transgenerační model a koncept biokulturní reprodukce	Popište specifika lidské životní historie z hlediska teorie životní historie (nezralý novorozenec, zkrácená laktace, brzký odstav, fáze středního dětství, adolescence, menopauza a postreprodukční život). Vysvětlete třígenerační model společnosti založený na transgeneračních transferech zdrojů, model biokulturní reprodukce (Bogin) a kulturně definované aloporentální péče (kulturně nikoliv biologicky definované příbuzenstvo). Vysvětlete spojitost těchto aspektů životní historie s kulturou a velkým a komplexním mozkem člověka.	Bi8691
13	MA-SOC-13	Demografie a struktura obyvatelstva od prehistorie do dneška	Student shrne populační vývoj lidstva od paleolitu po současnost, porovná strukturu populací lovců sběračů v paleolitu, zemědělských a pasteveckých populací, prvních civilizací a populace dnešní technologické společnosti. Představí metodické možnosti, na základě kterých je možné studovat populační procesy v minulosti Shrne možnosti demografie a paleodemografie v oblasti stanovení demografické struktury populace (např. porodnosti, poměru pohlaví, úmrtnosti, průměrné délky života) a využití kosterních souborů při těchto analýzách. Srovná demografii malých kočovných skupin lovců a sběračů a větších usedlých zemědělských komunit. Uveden dopad velkých epidemií na velikost a strukturu populace ve známých situacích.	Bi8611,
ZA0043,
Bi8610
14	MA-SOC-14	Dlouhověkost člověka, stárnutí a demografické proměny dnešní společnosti	uvede stavající teorie stárnutí a vysvětlí roli telomer a Hayflickova limitu v tomto procesu. Uvede rozdíly v délce života u člověka a blízkých primátů a popíše změny v délce života v souvislosti s civilizačním procesem. Dále popíše demografické změny dnešní populace z hlediska proporce věkových kategorií (proměny demografické pyramidy), jejich příčiny a důsledky, vč. potenciálních společenských rizik generačních nerovnováh. Uvede specifické notíže a nároky seniorů a zaměření geriatrické a	Bi8691,
ZA0043

NMgr_Sociokulturní_A_Popis

15	MA-SOC-15	Osteologický paradox v bioarcheologii, demografie „mrtvé populace“	Student by měl vysvětlit povahu kosterních vzorků pocházejících od zemřelých osob ("populace zemřelých") ve srovnání s živou populací, a jejich zvláštnosti z hlediska zdravotních ukazatelů (kostry, které vypadají „zdravěji“, mohou být kostry jedinců, kteří zemřeli dříve, než se u nich mohly projevit příznaky nemoci) a paleodemografie (plodnost, úmrtnost, průměrná délka života atd.), včetně vysvětlení tzv. „osteologického paradoxu“.	Bi8612, ZA0043
16	MA-SOC-16	Dětství v historii a prehistorii a problematika vztahu kalendářního a biologického věku	Student by měl objasnit odlišnosti v pojetí „dětství“ v různých kulturách a historických obdobích, případně sociálních vrstvách. Měl by uvést jakým způsobem se dětství a děti zkoumají na základě archeologických nálezů a kosterních pozůstatků. Měl by uvést rozdíl mezi biologickým a kalendářním věkem a pojetí věku z hlediska kultury. Uvede též možnosti antropologie pro zkoumání vývojového stresu v dětství na základě skeletu a zubů (hypoplazie skloviny, cribra orbitalia a porotická hyperostóza) a možnosti zkoumání vlivu sociálních podmínek (podvýživa, nemoci) na zpoždění biologického vývoje a růstu.	Bi8691, Bi8612
17	MA-SOC-17	Problematika pohlaví a genderu v bioarcheologii a současné společnosti	Student rozliší mezi biologickým pohlavím, odkazujícím na biologické znaky (typicky mužské nebo ženské), a genderem, zahrnujícím sociální a kulturní role a identity. Popíše rámcově, jak se pohlaví odhaduje v bioarcheologii (na základě kosterních znaků pánve a lebky) a jak je to omezeno stavem zachování, populačními rozdíly a binárním rámcem (diskutujte také spolehlivost těchto odhadů). Vysvětlí problematiku interpretace genderu na základě kontextu pohřbu, pohřebních darů a znaků souvisejících aktivit a zdůrazní kulturní konstrukci genderových vlastností a tedy jejich závislost na čase a místě.	Bi8612, Bi7861

NMgr_Sociokulturní_A_Popis

18	MA-SOC-18	Migrace a integrace v prehistorii, historii a dnes, antropologické přístupy	Studující definuje pojem migrace, které obory studují migraci a jaké metody se při studiu migrace používají. Dále se zaměří na problematiku důsledků regulované a neregulované migrace, proměny prostoru a identit v důsledku soužití více etnik, role akulturace a akulturačních tlaků v současném světě.	Bi7851
19	MA-SOC-19	Vztah klimatických změn a lidské kultury v prehistorii a historii	Student vysvětlí roli klimatických změn v evoluci člověka a v průběhu vývoje člověka v paleolitu. Zmíní příčiny klimatických změn. Uvede dále souvislosti klimatických změn s rozvojem zemědělství v mladším pravěku a s fluktuacemi osídlení v prehistorii a historických obdobích, Uvede společenské důsledky klimatických změn v historicky popsáných obdobích („malá doba ledová“) a jejich příklady.	Bi8260,
Bi8610,
Bi9291
20	MA-SOC-20	Infekční choroby a epidemie v dějinách a v současnosti	Odpovědi by měly sledovat roli infekčních chorob v dějinách lidstva. Student vysvětlí změny, které nastaly při přechodu od lovecko-sběračských skupin k zemědělství (zvýšení hustoty obyvatelstva, kontaktu se zvířaty - domestikace), převažující průběh a charakter infekčních chorob u lovců-sběračů a jejich změnu u zemědělců (zoonózy). Vysvětlí spojení migrace lidí a infekčních chorob s příklady (např. syfilis a teorie související s Kolumbem). Rozvede povahu šíření infekčních chorob v civilizacích (epidemie) a vliv dnešní globalizace. Uvede také metody studia infekčních chorob na základě kosterních pozůstatků (patologické markery, použití aDNA k detekci patogenů v minulých populacích).	Bi8260
21	MA-SOC-21	Civilizační choroby a jiné negativní aspekty civilizačního procesu	Student popíše odlišnosti civilizace od původních podmínek v evoluci člověka a v tomto kontextu objasní původ civilizačních chorob s příklady. Rozvede detailněji výskyt civilizačních chorob v komplexních hierarchických společnostech uvede souvislosti socioekonomického postavení se zdravotním stavem, povahou a šířením chorob. Přiblíží i další negativní důsledky civilizačního procesu	Bi8260

NMgr_Sociokulturní_A_Popis

22	MA-SOC-22	Kultura, prostor a čas – lidské obydlí a sídliště	Student popíše pojetí a vnímání času a prostoru v různých kulturách. Bude se zabývat lidskou teritorialitou a způsoby zajištění bezpečí, zdrojů a fyzikálních podmínek k životu. Srovná "obydlí" jiných primátů (hnízda šimpanze) s povahou lidských obydlí a představí přehled sídelních struktur napříč kulturami a časem.	Bi7851, Bi8611
23	MA-SOC-23	Nejstarší pohřby a pohřební ritus v paleolitu	Student rozebere počátky pohřbívání ve starším a středním paleolitu, zaměří se mimo jiné na problematiku intencionality pohřbů, pohřby neandertálců vs. pohřby moderního člověka. Popíše vývoj pohřebního ritu v mladém paleolitu (pohřby v sídelních a funerálních jeskyních a převisech, pohřby na sídlištích), vč. příkladů významných lokalit a nálezů s důrazem na ČR.	Bi8690, Bi8610
24	MA-SOC-24	Pohřební ritus v neolitu a eneolitu na našem území	Student popíše základní charakteristiky pohřebního ritu u neolitických (kultura s lineární keramikou, kultura s vypíchanou keramikou, Lengyelský kulturní okruh) a eneolitických kultur (kultura nálevkovitých pohárů, kultura kulovitých amfor, kultura se šňůrovou keramikou, kultura se zvoncovitými poháry).	Bi8690
25	MA-SOC-25	Proměny převládajícího pohřebního ritu v době bronzové	Student popíše základní charakteristiky a proměny pohřebního ritu u kultur doby bronzové (Únětická kultura, Mohylové kultury střední doby bronzové, Kultury popelnicových polí mladší doby bronzové).	Bi8690
26	MA-SOC-26	Pohřební ritus v době železné ve střední Evropě	Student popíše základní charakteristiky a proměny pohřebního ritu u kultur doby halštatské (halštatská mohylová kultura, bylanská kultura, horákovská kultura) a doby laténské (Keltové a proměny jejich pohřebního ritu).	Bi8690

NMgr_Sociokulturní_A_Popis

27	MA-SOC-27	Změny pohřebního ritu v době římské a stěhování národů na našem území	Student popsat základní charakteristiky a proměny pohřebního ritu u Germánů v době římské a následné proměny pohřebního ritu v období stěhování národů.	Bi8690
28	MA-SOC-28	Pohřební ritus ve středověku ve střední Evropě	Student popíše základní charakteristiky a proměny pohřebního ritu Slovanů od příchodu na naše území až po 15. století. Srovná ho s pohřebním ritem u Avarů, Bavorů, Maďarů.	Bi8690
29	MA-SOC-29	Pohřební ritus v novověku ve střední Evropě	Student popíše základní charakteristiky pohřebního ritu ve střední Evropě v období 16. až 18. století. Uvede rozdíly u jednotlivých sociálních skupin co se týče hrobové výbavy, místa pohřbu atd.	Bi8690
30	MA-SOC-30	Zvláštnosti pohřebního ritu v evropském kontextu	Student popíše zvláštnosti pohřebního ritu u specifických sociálních skupin (pohřby dětí, delikventů, etnických minorit) a za neobvyklých okolností.	Bi8690